

Zdravíme všechny přátele a předkládám jim další číslo minimagazínku SPEKTRUM a přejeme jim všem příjemné počeníčko!!

4 x 11, tentokrát s Františkem Fukou a jeho firmou FUXOFF

Představovat firmu FUXOFF snad příliš netřeba. Připomeňme programy /resp. řady programů/ INDIANA JONES, POKLAD a PODRAZ, překlady her /Diktátor/ a další práce /F.I.R.E., hudba pro mnohé přátele, spolupráce s Cybexlabem a TRC/. Položili jsme F. Fukovi klasické čtyři otázky:

SPEKTRUM: Jak dlouho vlastníte ZX Spectrum ?

F.Fuka: Od roku 1985 jsem vlastnil klasické "gumové" Spectrum, od začátku roku 1987 jsem přešel na Spectrum 128

SPEKTRUM: Kolik programů jste dal do oběhu ?

F.Fuka: Nebude jich víc než deset, z toho pouze dva z nich jsou celé ve strojovém kódu.

SPEKTRUM: Na čem právě pracujete ?

F.Fuka: V současné době se právě potýkám s druhým ročníkem Vysoké školy /ČVUF FEL/. Jakmile budu mít trochu času, chystám se dokončit pro Svazarm hru ve stylu TRIVIAL PURSUITU /s možností vytváření vlastních otázek/ a potom program pro výuku angličtiny pro VD Program. Chtěl bych také vytvořit nějakou slušnou textovou hru /s lepším interpretrem a možná i s grafikou/, ale kdy si na to najdu čas, to je ve hvězdách ...

SPEKTRUM: A jak si představujete budoucnost ZX Spectra u nás ?

F.Fuka: Zastávám názor, že Spectrum bude v Československu i nadále /ještě alespoň tři roky/ počítačem pro ty, kteří chtějí hrát hry a nemají na Amigu. K tomu přispějí zřejmě i "Deltý" a naše "Didaktiky Gama". Protože Spectrum 48 se už nevyrábí, budou nějakou dobu přibývat Spectra 128 a koncem roku 1989 snad /doufám/ převezme štafetu Spectra u nás mikropočítač SAM COUPÉ firmy Miles Gordon Technology, kompatibilní se Spectrem, vybavený však mnoha příjemnějšími záležitostmi, jako 256 kB RAM, lepší grafika, šestihlasý stereo zvuk, kompletní MIDI/OUT-IN a především: stojící 150 liber, t.j. stejně jako Spectrum +2! Jestli k tomu dojde, bude mít Spectrum důstojného pokračovatele, o něco bližšího "skutečnému počítači", a snad i cplývajícího takovou jednoduchostí a přehledností, která umožňuje majiteli Spectra vidět svému miláčkoví "až do žaludku" - což je vlastnost, kterou u Spectra /kromě nepřeberného množství software/ obdivují nejvíce a díky které doposud odolávám šestnácti a více-bitovým pokušením.

Díky F. Fukovi za rozhovor. Příště je na řadě J. Pobříslu /firma Amisin/.

Zvěsti a fámy z vašich dopisů aneb co jsme četli a teď uveřejňujeme :

Slovutná firma SUPRAPHON připravuje od ledna vydání několika /cca 5/ her pro ZX Spectrum na kazetě. Cena, hry, distribuce, manuály - nic nevíme. — Ještě slavnější firma Študák Software připravuje - PODRAZ 99 coby variaci na PODRAZY 3-6. K tomu jen dodáme, že Dr. Software hodlá v létě dokončit a dodat do oběhu hru PODRAZ 2000. Budeme moci hodnotit. — Petr Pich si postavil zapisovač ALFI podle VPM ze stavebnice Merkur. Rychlost tisku je cca 3 zn/s. Poskytne nám zkušenosti s obsluhou a stavbou, někdy příště je uveřejníme. — Anton Pokár /firma Antok/, autor konverzačních PODRAZŮ 4-6 označil za nejlepší hru konverzačku RYCHLÉ ŠÍPY od bratří Mihulů. — Fólie do ZX Spectrum+ a Delta: Dostálova 10, Praha 6, podnik KOVOSLUŽBA, telefon 354 203 či 357 889, oprava možná i do 24 hodin, cena i s expresním příplatkem činí slabě pod 300 Kčs. Ovšem pouze pro počítače zakoupené v CSSR, s prodejkou a záručním listem, a to i po záruce. Bez těchto papírů Vám fólie opraví: Kovoslužba PRAHA 1, Panská 4, Černá růže. Vše se platí v FK, nikoliv v Kčs. Díky za informaci panu Horáčkovi! — Syn pana Špičky /firma Popsoft/ hodlá napsat - PODRAZ X. Obáváme se, pánové Fuko a Pokáre, že jste rozpoutali lavinovitou kampaň vzájemného podrážení. — Jaroslav Prokůpek slíbil dodat články o POKE a konkrétních úpravách her, event. i něco o programovacích jazycích a kompilátorech. — Študák Software slíbil dodat článek s porovnáním rychlosti kompilátorů /konkrétní testy/

Zajímavé periferie k počítači ZX Spectrum /1./

Majitelé počítače ZX Spectrum, kteří jedou do zahraničí, si někdy chtějí přivést nějaký zajímavý doplněk k tomuto počítači. Při rozhodování, co si vlastně přivést, jim chybí informace nebo alespoň stručný přehled dostupných periférií. V této souvislosti může pomoci následující skromný a zdaleka ne úplný soupis zahraničních doplňků k počítači ZX Spectrum. Záměrně nejsou uvedeny tiskárny ani disketové jednotky, jelikož je lze považovat za standardní periferie a jejich přehled většinou běžně známý.

Náš přehled začneme skupinou periférií pro snímání a zpracování obrazu. Pomineme-li digitizery, pracující na principu postupujícího elektromagnetického pole a dotekové tabulky, pracující na principu potenciometru i ramenové snímače souřadnic s dvojicí potenciometrů, resp. principiálně obdobně, jsou zajímavou periférií tzv. videodigitizéry. Jedním z nich je Video Digitizer firmy Data Skip /SU 1/87/ za 69 Liber, který za 0.27 sec sejmě obraz v matici 256 x 192 bodů s rozlišitelností 16 stupňů šedi. Zdrojem video signálu nemusí být jen kamera, ale i vedomagnetofon nebo běžný TV přijímač s výstupem video a s konstantním obrázkem po dobu 0.27 sec snímání. Obdobný, i když dražší video digitizer nabízí firma Sunset Digitizer /SU 6/86/ za 128 Liber. Existují i video digitizery, které mají jednoduchou optikou soustředěn obraz na opouzdřený čip dynamické paměti a počítač vyhodnocuje ztráty /dobu, za kterou se náboj z jedn. paměťových kondenzátorů ztratí/ náboje na interních kondenzátorech. O výrobci takového zařízení nám zatím není nic známo, otázkou je, jako dlouho musí snímání trvat a do jaké míry je obraz zatížený šumem.

Další zajímavou oblastí jsou hudební doplňky. Zde je nejznámějším výrobcem firma Chettah Marketing s výrobky Sound Sampler, Mega Sound, MIDI Interface a MK5 Music Keyboard /další její výrobek, bicí SpecDrum, je tuzemským zájemcům o tuto tematiku dobře znám/. Sound Sampler obsahuje A/D a D/A převodníky 8 bitů a v reálném čase vytváří nejrůznější efekty jako dozvuk, ozvěnu, fuzz, harmonizer atd. a též uložené vzorky graficky znázorňuje. MegaSound je zřejmě efektové zařízení pro vytváření nejrůznějších zvuků a MIDI slouží k ovládání syntetizéru z počítače a čtení dat ze syntetizéru do počítače. Orientační cena doplňku je asi 50 Liber, MK5 v ceně asi 100 Liber je hudební klaviatura pro Spectrum 128K, je možné hrát a editovat tříhlasou melodii, komponovat, vytvářet posloupnosti not pro sequencery a řídit jiné hudební nástroje. Jiný výrobek Digital Sound firmy Datal Electronics /SU 1/87/ za 50 Liber zase číslicově zaznamenaný zvuk přehrává normálně či pozadu libovolnou rychlostí, dělá kompresi či expanzi, ozvěnu apod. Soubor Echo Musical Package firmy HCCS za 65 Liber na Spectrum 128K imituje piano, varhany, havajskou kytaru, housle a bicí /SU 8/86 a 11/86/. Rovněž zajímavý je systém Make Music and MIDI od firmy Computer Cupboard, podrobnější informace v SU 1/87 str. 11. Music Machine podle SU 10/86 rovněž umožňuje vzorkování a ukládání hudebních signálů za účelem tvorby efektu, má MIDI, sequencer a umožňuje programovat příkazy pro bicí.

Objevilo se též několik doplňků k poznávání omezeného počtu mluvených slov do mikrofону. Lze je řešit např. spektrálním analyzátozem z DZ napojeným přes analogové multiplexery a A/D převodník do počítače ZX Spectrum. Výhodnější však je mít celé zařízení jako externí doplněk, čímž je ZX Spectrum časově odlehčen. Do této kategorie patří např. Big Ears od firmy William Stuart za 50 Liber, které rozpozná omezený počet slov mluvených do mikrofону /řízení robotu, programování, hry a pod./.

Ze světelných per jsou nejlepší taková, která pracují s velkou podporou hardware a nezpůsobují známé blikání obrazovky při kreslení /jev vyskytující se pouze u nevhodně řešených per pro ZX Spectrum/. Sem by mělo patřit Projan Light Pen /SU 4/86/.

Firma Currah nabízí vedle zatím nejlepší mluvicí krabičky Currah Microspeech pro ZX Spectrum také pevné paměti Forth ROM a Assembler ROM. Programuje se pomocí příkazu REM s následnými instrukcemi.

Pavel Čirip; Optova 99; 43603 LITVI.
NOV: shání manuály k programům
WHAM! a SPLITTING IMAGES.

(dokončení příště)

piše: -REX-

Sinclair
ZX Spectrum

B

A

MS

MS-CID - SAMÝ HIT!

OBAL NA KAZETY S PROGRAMY NA POČÍTAČ ZX SPECTRUM

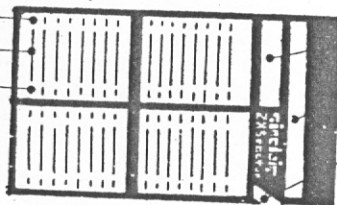
Vzhledem k síle papíru doporučuji ponechat uvnitř obalu i původní vložku

Stav počítače

Název programu

Poznámka -

kompatibilita 128/+2/+3, tisk,
m-drive, joystick - C..cursor;
K..kempston, D..definování k.,
S..sinclair, X..K+S, A..K+S+C

Označení kazety

Poznámka -

typ mgf, adresa

Duha -

možnost dokreslit
barevnou duhu

© 1988 Májasoft

Sinclair
ZX Spectrum

B

A

MS

Čtenářům SPEKTRA od MS-CID

Dnes bych chtěl psát o hardveru, který se používá při odtajování programů a "poukování" her. Většina profesionálních programů je v původní verzi dosti složitě chráněna. Jistěže se tyto programy dají odtajit i čistě softwarově, ale je to velmi složité. Při použití hardwaru je to v podstatě "hračka". A nyní k nejrozšířenějším hardwarovým prostředkům /pokud jsou mi známy/:

V první řadě to jsou různé EPROM-ky, které byly vyvinuty jako alternativní ROM-ky ke Spectru. Jsou to:

ISO-ROM: opravené chyby v interpretru BASIC-u a kalkulátoru. Opravené NMI. V nevyužití části paměti /původní ROM-ky/ je umístěn program, který po NMI vypíše obsah paměti v hex. tvaru. Umožňuje měnit obsah paměti.

TURBO-ROM: opravené NMI. Umožňuje zrychlené nahrávání prog. Obsahuje příkazy pro ovládání externího RAM-disku.

IEC-ROM: odstraněny běžné chyby, vestavěný jednoduchý monitor umožňuje "breaknutí" programů, pracujících v módu procesoru IM 1 a mající povoleno přerušování. Má vestavěný tokenizátor.

EPROM-1W: vychází z ISO-ROM. Místo monitoru má nové funkce.

Stručně shrnuto, mají opravené chyby v interpretru BASIC-u a opravené NMI /NMI - NON MASKABLE INTERRUPT, nemaskované přerušování. NMI uvedeme v činnost spojením vstupu NMI a 0 V. Po uvedení v činnost CPU odstartuje obslužnou rutinu přerušování, nezávisle na tom, co CPU vykonávala předtím. Toto se využívá při zastavení programu a jeho úpravě./

A nyní k profesionálním doplňkům. Dle mého názoru patří mezi nejlepší: MULIFACE CNE: má svůj operační systém 8 kB, přičemž dalších 8 kB poskytuje uživateli jako volnou RAM-ku. Tak vlastně rozšiřuje paměť na 56 kB. Otdarovaných 8 kB RAM můžeme využít pro monitorování a úpravu her, které nám IF kdykoliv zastaví. Lze připojit i joystick. U přenášených programů provádí kompresi, takže zkracuje záznamovou plochu i čas nahrávky. S tiskárnami nekomunikuje, ale je průchodný. Cena je 39,95 Liber.

Dále jsou to různé složité interface, např. DISCIPLINE, SWIFT DISC, CPUS DISCOVERY, jejichž popis by zabral příliš mnoho místa a nakonec mi u všech není ani znám. Tyto jednotky mají většinou tzv. "magické" tlačítka, které nám umožňují nahrát celou paměť Spectra v libovolném okamžiku. Příště o nových perifériích pro ZX Spectrum.

A na závěr pár nových POKE do her:

TERRA CRESTA: POKE 37636,x: POKE 45282,0 /x=počet životů/

RENEGADE: POKE 41047,36

GREENBERE: POKE 46827,167: POKE 41651,167: POKE 41652,0: POKE 41653,0

To je pro dnešek vše, jakékoliv otázky či náměty můžete adresovat přímo na moji výše uvedenou adresu.

KONTAKTY: - Zdeněk Špička, V zátiší 1024, 27801 KRALUPY NAD VLTAVOU: potřebuje zjistit, jak ovládat disk ze strojového kódu, aby ho mohl používat s Pascalem atd. Sám se domnívá, že to jde, potřebuje ale prohlédnout asi 8 kB stínové ROM, která je v interfejsu. Rád by se spojil s někým, kdo něco takového už má a pomůže. Jedná se o disketovou jednotku, mechanika je 2D 2S EASF AG 6138; umožňuje na 5 1/4" disketu /oboustrannou/ uložit 80 stop po 10 kB, tedy 800 kB; interfejs je SDI Kempston a lze k němu připojit každou mechaniku, která splňuje normu nezávisle napájených BBC drajvů.

- J. Drexler, Jahodová 2889, 10600 PRAHA 10: nabízí opravy, úpravy a doplnky pro ZX5 /zlepšení obrazu, regulátor rychlosti her, úprava interface pro 2 joysticky, připojení lib. tiskáren atd./

- A. Tokár, Daxnerova F3, 05001 REVÚCA: prodá tiskárnu Seikosha GP 50 S s malou mechanickou závadou

- naše redakce hledá všechny dostupné informace o počítači SAM 256 Coupé /výrobce Miles Gordon Technology/. Sháníme příp. majitele nebo kontakty na ně /i v zahraničí/, prospekty, adresa výrobce, více než bylo ve Zpravodajích z Karolinky a z Mikrobáze, event. i zkušenosti apod. Združuje majitele v zahraničí nějaký klub? Pište nám na naší adresu do Lenešic!

Momentálně nabízíme z československých softwarových noviniek (31. 3. 1989) :

Artist II CS	česká verze skvělého grafického programu; manuál vydala ZO Svazarmu Karolinka
Alter-CHR\$	program s 8 sadami nových znaků včetně UDG a českých akcentů
Bank of CHR\$	program s 16 sadami písem, T.Martinec 1987
CCC III - Expert	třetí varianta hry Computer Chaos-Club; simulace práce na počítači řady PC, autor OKF 1989
Cribbage	karetní hra, firma Topsoft, manuál máme v PSW dílu
Kdo jsi?	test osobnosti s procentuálním vyhodnocením, firma Softes 1989
Lie-Test	umíte lhát? Tento test Vás prověří. Autor Topsoft
Lupič 03	program pro "ohlavičkování" obrátek, nahrávaných bez hlavičky nebo jako MADICAD. Autor: Študáksoftware 1988
O-Copy 1.1	kopírovací program iF Copy, obohacený o počítačlo nahraných byte. Volné 44.288 kB, autor: Ommasoft 1988
Read Music Box	14x melodie z her, autor: Kybso 1988
Password CS Minigraf.	úprava Passwordu pro zapisovač Minigraf, provedl ing. Cre1 v roce 1988
Password Kompres.	password, umožňující kompresi a zpětnou dekompresi textových souborů. Autoři: Dasoft 1986 a Krejsoft 1987
Trudnaja daroga.	konverzační hra, autor: Blacksoft 1989
Výpočet napájecích transformátorů	program pro výpočet napájecích transformátorů s hlasovým výstupem, autor: Voicesoft 1985
Wire Studio	program pro kreslení elektrotechnických schémat, autor: Mental House 1988. K dostání je i manuál v PSW dílu
Seikosha GP 50 S	popis práce tiskárny ve spojení s ZXS, v PSW dílu
Satelite	program počítá polohu vaší antény pro příjem satelitu té-které TV stanice
Spion.	konverzační hra, autor AG soft
Sběrač hvězd	roztomilá pohybová hra s pěknou hudbou, autoři: otec a syn Horáčkovi 1988

===

Výše uvedené programy Vám zašleme na přiloženou kazetu za 5,- Kčs, což je cena na doporučený dopis, kterým Vám kazetu vrátíme. Naše adresa: David Hertl, B.Němcové 127, 43923 LENEŠICE

Martin Stejskal, Tylova 2098, 43601 LIPVÍNOV: prodá ZX Spectrum+, kazetový magnetofon Grundig CR-100, 2 joysticky Quickshot, IF Kempston, stavebnici na IF Centronics a Kempston pro 2 ovladače, 25 kazet s nejnovějšími programy a hrami, časopisy Bajtek a Komputer, knihy, manuály /asi 2500 stran/, různé zpravodaje /Mikrobáze, Karolinka, Sinclair/, mapy a návody ke hrám /50x/ a jiné věci k ZX Spectru /např. fólie/.
Cena 15 000 Kčs.

- Pavel Michal pro nás objevil další zajímavost z oboru POKE: údajně povel POKE 23613, /PEEK 23613/-2 zastaví funkci BREAK - prostě program nelze "brejknout". Zatím jsme to nezkoušeli, takže nevíme, co to udělá.
- Pokud nedostanete letní číslo, nezoufejte! Pokusíme se vydat obsáhlejší během přelomu července a srpna, popř. v srpnu!